

Za Františkem Storchem.

Dne 21. prosince 1924 zemřel na Zbraslavi prof. dr. František Storch. Zemřel v čtyřiasedmdesátém roce věku svého v ústraní, do něhož se uchýlil, když r. 1911 poměrně velmi časně opustil stolicí universitní. Jím mizí poslední z právnických profesorů, kteří byli ještě habilitováni na nerozdělené universitě Karlo-Ferdinandově, a kteří přešedše na universitu českou počali soustavně pěstovati společným úsilím mladou vědu právnickou jazykem českým.

K této práci přinesl si Storch velmi důkladnou průpravu teoretickou, založenou zvláště na pečlivém studiu historie svého oboru.*) To ukázal hned v prvním svém větším díle nadepsaném »Trestní řízení rakouské« (I. sv. 1887, II. sv. 1897). Jest dokladem, jak vážně pojímal Storch své buditelské poslání na mladé universitě, když za nejnaléhavější potřebu uznal dáti právnickům českým systém svého oboru vědního. Již s tohoto stanoviska, jako systematická příručka, stojí hned tento první spis Storchův mezi předními spisy toho druhu. Od svého vydání, tedy téměř po čtyřicet let, spis Storchův byl nejen velmi instruktivní učebnicí, nýbrž i velmi hledanou pomůckou pro praxi. Úplnost zpracovaného materiálu, svědomitost, s níž auktor si všímá i podružných otázek a vyčerpává příslušnou literaturu, stojí v tomto spisku na stejné výši, jako jasná metoda zpracování činící četbu spisu přímo požítkem estetickým. Co nám činí tento spis zvláště sympatickým, je pak patrná snaha auktorova vyhověti všem potřebám vznikající teprve české vědy právnické. Jeví se nejen v pečlivé tvorbě nové vědecké nomenklatury, nýbrž i v historických exkursích do dějin českého práva, jimiž Storch jako věrný přívrženec školy historické se snaží odhaliti kořeny, jež v domácím vývoji právním mají jednotlivé ústavy platného práva. Neméně záslužná jest práce, již Storch vykonal tím, že při jednotlivých ústavech procesního práva odkrývá hlubší politické jeho kořeny poukazuje k potřebě vykládati trestní právo procesní tak, aby skutečně bylo na jedné straně účinnou zbraní v boji společnosti proti zločinnosti, na druhé však zároveň účinnou ochranou občanovou proti libovůli státních orgánů.

*) Podrobněji jsem pojednal o díle Storchově při příležitosti jeho sedmadesátých narozenin v Právniku 1921.

Schopnost Storchova též monograficky zpracovati výsek své vědy nejlépe jest patrna z druhého jeho spisu »V y r u č e n í o b v í n ě n ě h o z v a z b y v y š e t ř o v a c í« (1895). Důkladnost, s níž Storch zpracovává tu namnoze ještě vůbec neznámý materiál historický, budí tu stejný obdiv, jako dovedné použití tehdy poměrně málo ještě známé metody srovnávací pravovědy. Připojíme-li, že po dogmatické stránce spis Storchův o této otázce dodnes zůstal nedostížen, vidíme, jak tento spis může sloužiti nejen svému speciálnímu úkolu, nýbrž i jako vzor, jak možno ladně a plodně ve výzkumu právnickém sloučiti různé metody vědecké.

Všechny přednosti, které Storch ukazuje v těchto procesních spisech, jeví se v míře snad ještě větší v jeho spisech věnovaných právu tiskovému. Tu totiž byla jeho úloha ještě mnohem obtížnější, poněvadž tu šlo o obor teoretiky téměř úplně zanedbávaný, obor, v němž hlediska politická velmi často zatlačovala požadavky správného práva. Storch byl v tomto oboru z prvních kriminalistů, kteří přísná měřítka přesné metody vědecké přikládali k méně dokonalým normám pozitivním snažíce se prací vědeckou napravit pokud možná slabiny díla zákonodávce. Jde tu o řadu článků, z nichž uvádíme tyto: Studie k tiskovému právu trestnímu (Sborník 1903), Nominatio auctoris v systému tiskové nedbalosti (Právník 1903), Zabavení v právu tiskovém (nejdříve jako články ve Sborníku 1907 a 1908, pak jako samostatný spis), O immunisování tiskopisů zapověděných a zabavených (Právník 1912) a Z rozhraní mezi delikty tiskovými a delikty pořádkovými práva tiskového (Sborník 1915).

Hmotným právem trestním se Storch až na některé menší články zabýval spíše de lege ferenda. Spadá sem zvláště německý jeho článek, otištěný v r. 1919 v Österr. Zeitschrift für Strafrecht, »O trestání pokusu v rakouské přípravné osnově«, a souborný referát »O prozatímní osnově trest. zákona z měsíce září 1909« (Právník 1910). Z těchto úvah patrna je snaha Storchova také de lege ferenda, nevzdávati se ve službách dočasných proudů vědeckých vymožeností dosavadního vývoje, jež dovede Storch historicky zachytiti i srovnávací metodou opřítí, při tom však i snaha vystříhati se při reformách zbytečných, snad dogmaticky zajímavých, ale nepraktických subtilností. Filosoficky odůvodnil Storch toto své stanovisko v rektorátní své přednášce »V ý z n a m n y n ě j š í c h s n a h a s m ě r ů p o s i t i v i s t i c k ý c h v e v ě d ě p r á v a t r e s t n í h o« (Právník 1904). V této stati ukázal Storch, předbílaje značně tehdejší dobu, na metodickou nesprávnost, klade-li se positivism proti tak zv. klasickému směru. Ukazuje správně, jak každý řeší jiný problém a jak tedy tyto dva směry mohou zcela dobře vedle sebe obstáti, nebude-li jen jeden zasaho-

vati do oboru, který jen metodami směru druhého může býti myšlenkově ovládnut.

Jest velmi litovati, že nyní, když to, co Storch v r. 1904 spíše zdravou intuicí vytušil, než metodicky odůvodnil, se stává obecně uznávanou metodickou zásadou, Storch se již nezúčastnil zdělávání československého trestního zákoníku. Jistě by svým vyzrálým vědeckým názorem a suverenním ovládnutím jednotlivých metod právnických byl v mnohých sporných otázkách ukázal cestu přijatelnou teoreticky a plodnou prakticky. Nyní jeho úmrtím mizí i naděje, že aspoň kritikou osnov přispěje k odstranění jejích nedostatků. Musíme se tu spokojiti jen posledním článkem Storchovým v Právniku 1924, věnovaným otázce trestu smrti v osnově.

Co Storch učinil pro vědu, zvláště pak pro vývoj české vědy práva procesního a tiskového, zůstane trvalým ziskem pro českou kulturu. Přál bych si, aby v ní zůstalo i něco z osobních jeho vlastností, jež nám, jeho žákům, činilo Storcha obdivovaným a při tom milým učitelem. Jasnosti jeho slohu a důkladnosti jeho metod odpovídala přímota a krajní svědomitost v jeho povaze. Třeba činil s počátku dojem nepřístupnosti, patřil k těm, kteří bližším seznáním vždy získávají, k těm, kteří jen proto nevystupují hřmotně do popředí, že jsou proniknuti tou skromností, již učí hluboké poznání a vědomí převzatých povinností. Proto my, kteří jsme měli příležitost poznati Storcha z blízka, skláníme se se zármutkem nad čerstvým jeho hrobem, s pocitem, jako bychom do něho kladli něco z ideálních měřítek svého mládí.

Jaroslav K a l l a b.